

Motion till riksdagen

1988/89:Fi97

av Carl Bildt m. fl. (m)

med anledning av prop. 1988/89:151 om höjning av den allmänna löneavgiften intill utgången av år 1990

I propositionen föreslår regeringen en höjning av den allmänna löneavgiften (lönescatten) med 2 procentenheter och med ytterligare 3 procentenheter i Stockholms län (utom Norrtälje kommun). Den särskilda höjningen för Stockholmsområdet omfattar inte ersättningar som utges av kommun, landstingskommun eller kyrklig kommun. Höjningen föreslås gälla under tiden 1 september 1989–31 december 1990.

Syftet med förslaget är enligt regeringen att "den ekonomiska politiken måste stramas åt för att dämpa tendenserna till överhettning och hålla nere pris- och kostnadsökningarna".

Bruttointäkterna från den höjda löneskatten beräknas till 14 miljarder i helårseffekt, vilket motsvarar drygt 1 procentenhet av BNP. Därmed skulle skattetrycket drivas upp ytterligare.

Förslaget om höjd löneskatt utgör en del av den bakvända strategi som den socialdemokratiska regeringen numera förespråkar och som innebär:

- att stagnationen i svensk ekonomi skall brytas genom att tillväxten bromsas ytterligare,*
- att inflationen skall dämpas med prishöjande skatteskärpningar,*
- att den snabba kostnadsstegringen skall brytas med höjda arbetskraftskostnader, samt*
- att överhettningen på arbetsmarknaden skall bekämpas med åtgärder som verkar återhållande på utbudet av arbetskraft.*

En höjd löneskatt vältras antingen bakåt på företagets vinster eller framåt på ersättningen till arbetskraften. Genomslaget kan variera mellan olika branscher och företag beroende på konkurrenssituation och rekryteringsläge. Av betydelse är också huruvida lönerna är reglerade för viss tid framåt eller förhandlingar pågår.

All erfarenhet liksom ekonomisk forskning visar att löneutvecklingen, särskilt löneglidningen, i första hand sammanhänger med läget på arbetsmarknaden. Skatthöjningar har inte visat sig medverka till en lägre nominell löneökningstakt – snarare tvärtom. I nuvarande situation med stark överefterfrågan på arbetskraft och pågående avtalsrörelse blir effekten på kort sikt av löneskattehöjningen att arbetskraften blir dyrare. Utlandskonkurrerande företag får sin ställning försvagad. Särskilt arbetskraftsintensiva företag kan drivas till friställningar.

Regeringens uträkning med denna politik måste vara att använda arbetslösheten som ett medel för att få bukt med kostnadsproblemen och den

offentliga sektorns rekryteringsproblem. ●om man utesluter skattelättnader, som ökar utbudet av arbetskraft, och medger köpkraftsförbättring inom ramen för måttliga bruttolönehöjningar, återstår endast möjligheten att slå ut företag och driva upp arbetslösheten. Detta är enligt moderata samlingspartiet helt fel metod att dämpa pris- och lönestegringen. Inflationen angrips inte på rätt sätt, om företag läggs ned och människor blir utan arbete. Det var ju detta som den s.k. tredje vägens ekonomiska politik skulle undvika, men nu vill regeringen uppenhårligen slå in på en sådan linje.

På något längre sikt övervältras den höjda löneskatten på löntagarna genom höjda priser, vilket innebär att reallöneutrymmet minskar. Därtill vidgas den s.k. skattekiln, vilket verkar återhållande på förvärvsbenägenheten, varigenom problemen på ekonomins utbudssida förstärks ytterligare.

Regeringen har fel när den hävdar att Stockholmsregionen skulle vara särskilt överhettad. Av en konjunkturbarometer, sammanställd av Föreningsbanken och Småföretagarnas Riksorganisation, framgår att andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande är lägre i Stockholm än i Malmö och Göteborg. I Stockholm anger 56 procent av företagen att de arbetar vid kapacitetstaket, medan motsvarande siffra i de båda övriga regionerna är 58 respektive 63 procent. Endast 53 procent av Stockholmsföretagen anger att lönekostnaderna ökat mer än inflationen mot 64 procent i Göteborg och 71 procent i Malmö.

Försöken att strypa tillväxten i Stockholmsområdet kan få allvarliga konsekvenser till skada för hela landet. För att Sverige skall kunna utvecklas behövs en vital, internationellt konkurrenskraftig huvudstadsregion. I en allt öppnare världsekonomi skall svenska företag konkurrera med företag i andra länder. Sveriges största stad – Stockholm – måste kunna mäta sig med andra storstäder i Nordvästeuropa. Åtgärder riktade mot Stockholm leder till etableringar i utlandet snarare än i svensk glesbygd.

Även om det också finns andra skäl för den omfattande utlandsetablering som för närvarande äger rum, är det uppenbart att de senaste årens utflyttning av svenska företag drivs på av det slags åtgärder som nu riktas mot Stockholm i form av den extra löneskatten.

Hans Werthén, styrelseordförande i Ericsson och Electrolux, sade efter offentliggörandet av förslaget om den extra löneskatten att "det påskyndar utflyttningen utomlands". Det är allvarligt att regeringen inte bryr sig om sådana varningar.

Vad finns det för logik i att Scania och Astra i Södertälje drabbas men inte konkurrenterna Volvo i Göteborg eller Pharmacia i Uppsala? I andra ändan av skalan får man räkna med att enmansföretag försöker flytta ut till sommarstugan på Radmansö.

Tusentals små och medelstora företag kan komma att drabbas hårt av den extra löneskatten. Dessa arbetar ofta med små marginaler till skillnad från många större företag. Exempelvis ett arbetskraftsintensivt tjänsteföretag, där lönerna redan är fastställda, får helt ändrade förutsättningar för sin verksamhet, om löneskatten höjs med 5 procent. De tvära kasten och de till synes omotiverade nya pålagorna hämmar framtida satsningar. Detta är inte rätt sätt att behandla de företag som genom sin expansion skall skapa morgondagens materiella välfärd.

Flera av Sveriges folkrörelser och idrottsföreningar driver verksamhet i den folkrika del av Sverige som Stockholmsregionen utgör. Vi har svårt att se det rimliga i att dessa skall drabbas. Regeringen kan väl inte mena att det är ideella organisationer som står för den s.k. överhettningen.

Problemen i Stockholmsområdet försväras än mer genom att den offentliga sektorn undantas från den extra löneskatten. Därigenom snedvrids konkurrensförhållandena mellan privat och offentlig sektor i en situation där det är den privata sektorn som behöver expandera för att tillgodose den efterfrågan på varor och tjänster som enligt regeringen är alltför stor. Egenregiverksamhet gynnas på bekostnad av entreprenader, vilket sänker effektiviteten och därmed ytterligare försämrar tillväxtbetingelserna i Stockholm. Vidare drabbas ideella och kooperativa verksamheter inom vård och omsorg av högre avgifter än motsvarande kommunala verksamheter.

Regeringen hävdar att höjningen av löneskatten skall vara tidsbegränsad. Erfarenheten visar emellertid att när socialdemokraterna väl höjt skatter, brukar dessa bli permanenta. Även om höjningen av löneskatten tas tillbaka, är det troligt att regeringen kommer tillbaka med förslag till skärpningar på annat håll.

Från moderat sida avvisar vi bestämt såväl den generella som den extra höjningen av löneskatten.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen avslår proposition 1989/89:151 om höjning av den allmänna löneavgiften.

Stockholm den 18 maj 1989

Carl Bildt (m)

Lars Tobisson (m)

Anders Björck (m)

Görel Bohlin (m)

Rolf Dahlberg (m)

Gunnar Hökmark (m)

Arne Andersson (m)

i Ljung

Ingegerd Troedsson (m)

Bo Lundgren (m)

Rolf Clarkson (m)

Ann-Cathrine Haglund (m)

Gullan Lindblad (m)

Sonja Rembo (m)